

#uusiCAP #maaseutufi #leadersuomi #kehitetäänpaikallisesti

The logo for CAP27, featuring the letters 'CAP' in a stylized font with a green-to-blue gradient, followed by the number '27' in a grey sans-serif font.

CAP27

Leader ja paikalliset tarpeet tulevaisuudessa

MiniCAP27-työpaja

Leader-hallituspäivä 18.5.2019

Laura Jänis, maa- ja metsätalousministeriö

I

**Tulevan kauden
tilannekatsaus**

Terveiset työpajoista

II

**Jos Leader
perustettaisiin nyt,
minkälaisen siitä tekisit?**

IV

**Mitä Leader-ryhmissä
kannattaa nyt tehdä**

Työpajan tavoite

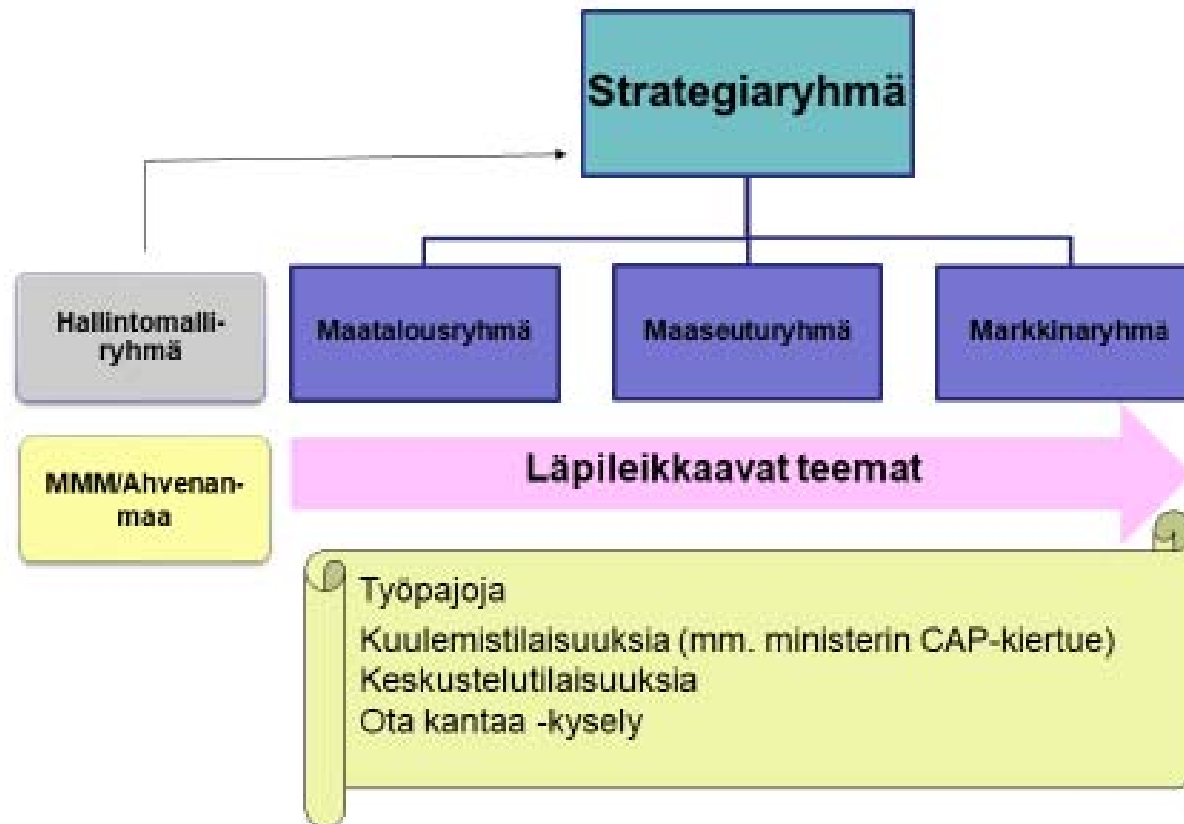
Yhä paremmat paikalliset
kehittämisstrategiat

Yhä paremmin toimivat Leader-
ryhmät

Uudet ideat

CAP-suunnitelman kansallinen valmistelu

CAP-tuen leikkaukset Suomelle komission esityksen mukaan

EU-rahoitus, milj. € (nimellisin hinnoin)

	2014-2020	2021-2027	muutos	
Suorat tuet	3 663	3 578	-85	-2,3 %
Maaseudun kehittäminen	2 380	2 044	-336	-14,1 %
Yhteensä	6 043	5 622	-421	-7,0 %

Rahoituskehykset ja CAP

- Leikkaus suhteessa suurempi II pilarissa (maaseudun kehittäminen) kuin I pilarissa (suorat tuet).
- Leikkaus I pilarissa noin 2 % nimellisin hinnoin ja II pilarissa nimellisin hinnoin noin 14 %.
- Leikkauksien painottuminen II pilariin on erityinen ongelma Suomelle, koska II pilarin ohjelmat olleet tehokkaita (ympäristötuet, luonnonhaittakorvaus, eläinten hyvinvointikorvaus, LEADER) ja Suomen saanto EU:lta hyvä.

Toimintarahan määrä 2021+

CAP27

- Lähtökohta 1: Tavoitteena on kattaa koko Suomi Leader-toiminnalla, jos rahoituskehys sen mahdollistaa.
- Lähtökohta 2: EU:n esityksen mukaan Suomen saama Maaseuturahaston rahoitusosuus vähenee 15 %.
- Miten varaudumme siihen, jos Leader-toiminnan julkinen rahoitus CAP-suunnitelmassa pienenee nykyisestä?
- Varautumista pitää miettiä alue- ja paikallislähtöisesti
  - Uudet toimintatavat, yhteistyön lisääminen, ryhmien yhdistyminen
  - Mahdollisessa ryhmien yhdistymisessä on huomioitava paikallisuus Leader-periaatteenaRatkaisuja voidaan tehdä myös kansallisesti
- Ratkaisuja voidaan tehdä myös valtakunnallisesti
  - Jaetaan rahat tasaisemmin Leader-ryhmien kesken, jolloin strategioiden ja ryhmien laatu vaikuttaisi aiempaa vähemmän rahoituskehysten kokoon; mahdollistaisi minimimäärän kaikille?
  - Luovutaan tavoitteesta kattaa koko maa; ei valita kaikkia ryhmiä
  - Laaditaan ryhmien kriteerit niin, että se pakottaa ryhmiä yhdistymään; ryhmien määrä vähenee
- Hallinnon keventäminen
- Monirahastaisen CLLD:n kautta rakennerahastoista lisää resursseja?

Tarpeet Paikallinen kehittämissstrategia

Hyvä paikallinen kehittämisstrategia

- CAP27-Leader-työpaja 18.12.2018
- Hyvän paikallisen kehittämisstrategian kriteereiksi määritellään ainakin seuraavat asiat:
  - Pituus max 10 sivua
  - Strategia on alueen näköinen
  - Strategia sisältää konkreettiset mittarit, jotka mittaavat vaikuttavuutta
  - Strategiassa kuvataan alueen toimijoiden työnjako ja roolit paikallisessa kehittämisessä ja strategiaan valituissa sisältöteemoissa
  - Strategiassa kuvataan alueen toimijoiden kytkökset muille alueille, eri verkostoihin ja kansainvälisesti
  - Strategian rahoitus- ja toteuttamissuunnitelmaan sisältyy myös muiden rahoituslähteiden käyttö, ei vain maaseuturahasto
- Strategia laaditaan vuoteen 2027 asti, mutta sen toteuttamisessa tulee reagoida toimintaympäristön muutoksiin ja strategian päivittäminen tulee olla tarvittaessa helposti mahdollista.

Miten saadaan alueen näköinen strategia?

- Valmisteluun mukaan mahdollisimman laajasti ja kattavasti alueen eri toimijat, varataan riittävästi aikaa
- Valmisteluprosessiin mukaan jossakin vaiheessa ulkopuolisia silmiä, esim. kv-kumppaneita, jotka huomaavat alueen erityispiirteet ehkä selvemmin
- Eri alojen osaajat mukaan ja etenkin nuoret ja nuoret aikuiset
- Prosessissa käytetään erilaisia (uusia) osallistamisen menetelmiä

ALUEEN NÄKÖINEN
-omaperäinen-
/ / / / /

Jotta tähän päästään,
mitä valmistelussa tulee
ottaa huomioon omalla
alueella?
Ideoita valmisteluprosessiin

- Yritykset mukaan valmisteluun.
- omat erikoiset vahvuudet
- Paikallisky / #huuri
- eri alojen osaajat mukaan ja etenkin
nuoret ja nuoret aikuiset
- valmisteluprosessiin mukaan jossakin vaiheessa
ulkopuolisia silmiä, esim. kv-kumppaneita, jotka
huomaavat alueen erityispiirteet ehkä selvemmin
- PROSESSISSA KÄYTETÄÄN EDILÄISIÄ (UUSIA)
OSALLISTAMISEN MENETELMIÄ
- VIERAILU MUILLA ALUEILLA,
jotta omaa tilannetta osataan
arvioida.
- PAIKALLISET LUOVAN
TALOUDEN TEKIJÄT
MUKAAN
- ERI TYYPPISTÄ TAPAAMISTA,
EI VAIN KOKOUKSIA: TYÖPAJAT,
LEARNING CAFE YMS.

- ALUEALUEEN
JÄ YMPÄRISTÖN
HUOMIO-
MISEN
KÄYTÄ

VALMISTELUUN MUKAAN
MAHDOLLISIMMAN LAAJAS-
TI JA KATTAVASTI ALUEEN
ERI TOIMIJAT, VARATAAN
RIITTÄVÄSTI AIKAA!
JUURET / "VANHAAT" ASUKKAAT
KULTTUURI MYÖNTÄMÄN
OMAT JUURET
UUSIUTUVA KULTTUURI / AIKA

Miten saadaan uudistava, tulevaisuutta tekevä strategia?

- Otetaan mukaan myös oppilaitoksia, tutkimuslaitoksia, korkeakouluja haastamaan alueen toimijoita
- Nuoret mukaan!
- Sisällytetään joku rohkea uusi ajatus / tavoite alueelle

mitä valmistelussa tulee ottaa huomioon omalla alueella?
Ideoita valmisteluprosessiin

UUSIEN YHTEISTYÖTAHOJEN KÖYTÄMINEN - UUSIA KOVIOITA!

VAIKTEIDUSTEN TULEVAISUUSIEN TUNNISTAMINEN J. HÄÄDUOLLISET MAAILMAT!

MYÖS "HULLUJA" IDEOITA MUEKANN

Mahdollistavat rakentamukset valmisteltava

Riittävän haastavat tavoitteet

OTETAAN MUKAAN MYÖS OPPILAITOKSIA, TUTKIMUSLAITOKSIA, KORKEAKOULUJA HAASTAMAAN ALUEEN TOIMIJOJA.

NUORET MUKAAN! -komppaan teta!

Sisällytetään joku rohkea uusi ajatus / tavoite alueelle

VALINTOJEN / RAJAUSTEN / PAINOSTEN TEKEMINEN STRATEGIATTA

MONIPUOLISET METODIT VALMISTELUSSA ERI RYHMILLE ERILAISIA MÖPKÖJÄ JNE

Yhteis työssä yhdessä: lisätietoa

ALUEELLA TUNNISTETAAN ILMIÖT, JOISSA MAHDOLLI SUUKSIA JA HAASTEITA TULEVAISUUDESSA

PAINEIDUTTA ASIOITAMIN AINOSTI 10v. PERSPEKTIVILLA (H)EI KOPIOIDA ENNISIÄ STRATEGIOITA

UUDISTAVA TULEVAISUUTTA TEKEVÄ

Miten strategiaan saadaan konkreettiset mittarit ja mitataan vaikuttavuutta?

- Varmistettava, että termit kaikilla hallussa (vaikuttavuus vs. vaikutus vs. tulokset, rahan käyttö)
- Mittarit kiinni muutokseen, jota tavoitellaan
- Käytännönläheistä koulutusta mittareiden määrittämisestä, tuotos-tulos-vaikuttavuus –ajattelu
- Lähtötila selvitettävä ja palasteltava tavoitteiksi
- Ei liikaa, vain hyvät ja selkeät

KONKREETTISEN MITTARIT
||

MITTARIT JA VAIKUTTAVUUS!
||

Jotta tähän päästään, mitä valmistelussa tulee ottaa huomioon omalla alueella?
Ideaitea valmisteluprosessiin

Kaikille yhteisiä ja erillisiä mittareita ♥
LAATUTYÖ OSANA PÄIKKÄ JA SUUNNITTELU

- LÄHTÖTILA SELVITETTÄVÄ JA PALASTELTAVA TAVOITTEIKSI ♥ ♥

- TARVITAAN OMA MITTAREITA YLEISTEN LISÄKSI ♥
- VAIKUTTAVUUS: SELKEÄ VIESTINTÄ TAVOITTEISTA ♥ ♥ ♥

- MITTARIT KIINNI MUUTUKSEEN, JOTA TAVOITELLAAN. ♥ ♥ ♥
- yhteisöllisissä hankkeissa osallistujamäärä

♥ Kansantajuiset mittarit
- MITTAREISSA MYÖS LAADULLISIA MITT.

- myös laadulliset mittarit mitattavai
- vaikuttavuuden mittauksen konkreettiset kohteet selkeästi

- VÄLTETÄÄN TURHAN MITTAREITA
- EI LIKAA, VAIN HYVÄT JA SELKEÄT ♥ ♥

- Mittareiksi metrit, hehtaarit

- KÄYTTÄJÄJÄRJESTÄ KÄYTTÄJÄT MÄÄRITTÄMÄN MITTAREIDEN TUOTOS - TUOTOS - VAIKUTTAVUUS AJATTELU ♥ ♥

♥ Varmistettava, että termit kaikilla hallussa (vaikuttavuus vs. vaikutus vs. tulokset, rahan käyttö)

Paikalliset kehittämistarpeet

- Mikä oman ryhmänne paikallisessa strategiassa on toiminut, mikä ei? Onko strategia innostava, alueen näköinen jne... (Menti)

Leader-ryhmän toiminta

Millainen on hyvä Leader-ryhmä?

- CAP27-Leader-työpaja 18.1.2019
- Leader-ryhmän tärkeimpiä tehtäviä ovat strategiatyö, paikallisten toimijoiden aktivointi ja tukeminen, innovaattorina toimiminen, kansainvälisyys sekä uudet tehtävät, joilla ryhmä ottaa laajempaa vastuuta paikallisesta kehittämisestä
- Tehtäväksi määriteltiin myös itse ”Leader-metodi”. Tehtävistä saatava lisäarvo tulee Leader-periaatteista.
- Jotta tehtävät tulevat hyvin hoidetuksi, tulee Leader-ryhmän noudattaa Leader-periaatteita
  - olla paikallinen ja alueen näköinen
  - olla läsnä oleva, jalkautuva, näkyvä, aktiivinen, avoin ja läpinäkyvä
  - tuntea laajat kokonaisuudet, olla verkostoitunut
  - olla kiinnostunut, innostunut, utelias, rohkea, tulevaisuuteen katsova, ennakkoluuloton, uudistuva ja jatkuvasti oppiva organisaationa
  - käytössä riittävän joustavat rahoitustyökalut ja riittävät resurssit: osaaminen, henkilöstö, raha

Jotta Leader on toimivaa, mitä se edellyttää eri tahoilta?

Näiden asioiden katsottiin vaativan eniten lisätyötä ja pohdintaa

Leader-ryhmän työntekijöiltä	Leader-ryhmän hallitukselta	Aluetason toimijoilta	Kansallisen tason toimijoilta	EU-tason toimijoilta
<ul style="list-style-type: none"> • Laaja ja monialainen osaaminen, sen ylläpito ja kehittäminen • Uudistumiskyky • Avoimuus ja asenne • Yhteistyökyky • Asiakaslähtöinen toimintatapa • Itseohjautuva • Tuloksia	<ul style="list-style-type: none"> • Oman roolin ymmärtäminen • Kehittämishakuinen, uudistusmielisyinen • Ison kuvan näkeminen • Tuki henkilöstölle • Perehtyneisyys, sitoutuminen, vastuunotto • Välittäjärooli, viestiminen	<ul style="list-style-type: none"> • Työnjako ja yhteiset pelisäännöt; työnjaon suunnittelu ja toteutus • Yhteinen tahtotila ja näkemys alueen kehittämisestä; näkemys samassa veneessä olemisesta • Tiedon kulku ja osallistaminen • Uudistumiskyky • Kuntarahoitus • Leaderin tuntemus	<ul style="list-style-type: none"> • TEM, STM, YM, OKM myötämielisyys toimintaryhmätyöhön; ymmärrystä mahdollisuuksista eri hallinnonaloille • Selkeät säännöt • Ruokavirasto: alusta saakka ohjeistus ja linjaukset • Luottamus paikallisiin toimijoihin • Toimivat työkalut • Iso kuva ja ymmärrys eri alueista	<ul style="list-style-type: none"> • Rahaa ja mahdollistamista • Meppien yhteys paikalliselle tasolle • Ei viivettä ohjelmakausien välillä • Uudistumista säädöksissä • Väljät ohjeet jäsenvaltioille • Turha byrokratia alas • Luotetaan paikallisiin toimijoihin • DG yhteistyö

**Jos Leader perustettaisiin
vasta nyt,
minkälaisen siitä tekisit?**

Jos Leader perustettaisiin nyt, minkälaisen siitä tekisit? esim:

Miten Leader-ryhmän hallitus toimisi?

Mitä uutta tehtäisiin / rahoitettaisiin?

Mitä jätettäisiin ulkopuolelle?

Millä alueella ryhmä toimisi?

Rajaus: puhutaan siitä, miten ryhmä itse toimisi – ei MMM:n ja Ruokaviraston toiminnasta

CAP-valmistelun eteneminen

CAP27

- EU:n tasolla neuvosto ja parlamentti muodostavat nyt kantojaan komission ehdotuksiin EU:n monivuotisesta rahoituskehuksesta (MFF) ja lainsäädännöstä.
- Myöhemmin EU-tasolla hyväksytään rahoituskehys ja perusasetukset ja aloitetaan alemman asteisten EU-säädösten valmistelu.
- **Suomessa kansallista valmistelua tehdään samaan aikaan.** CAP-työryhmät tekevät vuoden 2019 aikana esityksiä strategiaryhmälle CAP-suunnitelmaan sisällytettävistä toimenpiteistä sekä niiden rahoituksesta sekä Leader-ryhmien toimintarahan hallinnoinnista. Valtioneuvosto hyväksyy CAP-suunnitelman.
- Aikanaan tulee olemaan poliittinen päätös, paljonko CAP-suunnitelmassa osoitetaan rahoitusta eri toimenpiteisiin. Leaderin minimi on 5 % maaseuturahaston osuudesta.
- Rakennerahastovalmistelua tehdään työ- ja elinkeinoministeriön johdolla, ja siellä ratkaistaan, otetaanko CLLD käyttöön EAKR:ssa ja ESR:ssa.
- **MMM tiedottaa Leader-ryhmille valmistelun etenemisestä aktiivisesti.** Tällä hetkellä tavoitteena on, että alustava ohjekirje valmistelun etenemisestä lähetettäisiin ryhmille kesällä 2019. Leader-ryhmien haku avataan ja paikallisten strategioiden laatimisesta ohjeistetaan tarkemmin myöhemmin.
- Tavoitteena on antaa Leader-ryhmille **noin yksi vuosi aikaa valmisteluun** haun avaamisen jälkeen.
- Leader-ryhmät ja paikalliset ja alueelliset toimijat voivat käynnistää valmisteluprosessin jo ennen virallisia ohjekirjeitä. Valmisteluun kuuluu mm. nykyisen toiminnan ja strategioiden arviointia ja alueen tarpeiden selvitystä.

Tulevan kauden valmistelun stepit ryhmissä

- Toteuttakaa omaa paikallista strategiaanne 2014-2020 mahdollisimman hyvin.
- Arvioikaa oman strategianne toteuttamista, omaa toimintaanne, tuloksia ja vaikutuksia.
- Keskustelkaa alueenne kuntien, maakunnan ja ELY:n kanssa. Mitä asioita Leader tekee parhaiten ja missä voisi parantaa?
- Pohtikaa oman alueenne toimivuutta. Toimitteko lähellä asukkaita? Ovatko toiminta-alueen rajat luontevat? Onko ryhmällä riittävästi resursseja käytettävissä? Syntykö alueella uusia ideoita, yhteistyötä ja kumppanuuksia?
- Pohtikaa naapuriryhmien kanssa, miten voisitte kehittää yhteistyötä. Voisiko yhteistyötä lisäämällä tehostaa toimintaa ja saada niukan toimintarahan riittämään pidemmälle?
- Keskustelkaa muiden sidosryhmien kanssa. Mikä on Leaderin rooli alueen kehittämisen kentässä?

Lauri, Vähäkyrö

Hellevi, Asikkala

Reino, Hankasalmi

Lisbeth, Maalahti

Jari, Pello

Asta, Kolari

Me olemme EU-päittäjiä

EU:n maaseuturahastossa päätökset tehdään lähellä kaikkia suomalaisia. Niitä tekevät esimerkiksi asukkaiden ja yhdistysten edustajat Leader-ryhmien hallituksissa.

maaseuturahasto

Anna, Jyväskylä

Anne, Merikarvia

Teuvo, Polvijärvi

Outi, Janakkala

Matti, Rovaniemi

Vilho, Tohmajärvi

Kiitos paljon!

**#uusiCAP
#maaseutufi
#leadersuomi
#kehitetäänpaikallisesti**

